

30. 8. 2017

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spáchání trestného činu zpronevěry v důsledku přijetí jednostranného zápočtu pohledávek

Trestný čin zpronevěry je v zákoně č. [40/2009](#) Sb. trestním zákoníku vymezen v ustanovení § 206. Pachatel se tohoto trestného činu dopustí tím, že si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak škodu nikoli nepatrnou (v rámci kvalifikovaných skutkových podstat je částka škody navyšována).

Mohlo by se zdát, že znění daného ustanovení nemůže přinést výkladové komplikace. Pouze pro dokreslení lze uvést, že podle závěrů konstantní judikatury může předmětem trestného činu zpronevěry být i jiná majetková hodnota než věc, tedy i například pohledávka. S účinností nového občanského zákoníku (zákonu č. [89/2012](#) Sb.) je přitom i pohledávka považována podle jeho ustanovení § 496 za věc, byť věc nehmotnou.

Nejvyššímu soudu České republiky se však v usnesení ze dne 23.8.2016, sp. zn. 4 Tdo 834/2016, podařilo otevřít zajímavé otázky.

Ke skutkovému stavu lze ve stručnosti uvést, že zasílatel se zavázal pro své zákazníky obstarat přepravu zásilek a od koncových příjemců vybrat tzv. dobírky. Pro obstarání přepravy si zasílatel sjednal mezizasílatele, který předmětné přepravy provedl sám prostřednictvím tzv. samovstupu zasílatele, tedy jako dopravce.

Nastala však situace, kdy tento mezizasílatel dobírky od zákazníků sice vybral, avšak nepředal je dále zasílateli, nýbrž je započel na své pohledávky vůči zasílateli, typicky za obstarání přepravy. K započtení došlo v částečném rozsahu též v důsledku dohody obou stran, avšak tímto se v článku zabývat nebudeme. Podstatné však je, že Nejvyšší soud shledal trestněprávní přesah v případě, kdy mezizasílatel (nikoli tedy zasílatel) provedl započtení jednostranně.

Z trestněprávního hlediska je zajímavé, že v rámci trestního řízení byl nakonec odsouzen jednatel zasílatele za to, že zpronevěřil pohledávky svých zákazníků na vydání dobírek tím, že umožnil mezizasílateli provedení výše naznačeného jednostranného započtení.

Nejvyšší soud ve svém usnesení dovolání odsouzeného jednatele odmítl, když se ztotožnil s argumentací zejména Vrchního soudu v Praze, že výše popsaným procesem započtení se lze skutečně dopustit zpronevěry pohledávky.

S tímto závěrem se z dále popsaných důvodů neztotožňujeme. Pokud však tento závěr bude v

rozhodovací praxi Nejvyššího soudu potvrzen, může to znamenat závažné důsledky.

Ve smyslu trestního zákoníku se přisvojením si věci v rámci skutkové podstaty trestného činu zpronevěry považuje i takové jednání, které věc učiní pro jejího vlastníka, případně osobu, která věc pachateli svěřila, jako neupotřebitelnou.

Ve vztahu k započtení lze vznést výhrady k tomu, zda takto lze pohledávku zpronevěřit. Z ustanovení § 1982 občanského zákoníku plyne, že započtení se může týkat toliko vzájemných pohledávek dvou subjektů. Nejvyšší soud však připustil konstrukci, kdy může proběhnout započtení pohledávky zákazníka vůči zasílateli na vydání dobírky vůči pohledávce třetí osoby (mezizasílatele v postavení dopravce) vůči zasílateli. Můžeme vznést námitky, zda je vůbec možné, aby tedy takovým započtením pohledávka zákazníka na vydání dobírky zanikla. Rovněž pochybujeme o tom, zda provedeným započtením může být způsobeno, že pohledávka zákazníka se stane nedobytnou a nevymahatelnou a neupotřebitelnou.

Nicméně je třeba počítat s tím, že názor Nejvyššího soudu může být dalšími rozhodnutími potvrzen. Proto, byť na věc máme opačný názor, musíme upozornit, že osoba se může dopustit zpronevěry již tím, že bude provedeno započtení ohledně pohledávek třetích osob. Nemusí být přitom rozhodné, že pachatel bude přesvědčen o tom, že takto žádnou škodu nepůsobí, a bude jednat v přesvědčení, že pohledávky třetích osob nadále existují, a bude připraven je řádně uhradit.

Dalším aspektem námi konstatovaného případu je, že započtení bylo v daném případě provedeno jednostranně, a to nikoli zasílatelem, nýbrž mezizasílatelem, který dobírky de facto zadržel. Paradoxní může být, že tento mezizasílatel nebyl v rámci trestního řízení nijak postihován.

V námi komentovaném případě byl jednatel zasílatele odsouzen za to, že tento jednostranný zápočet umožnil a rozhodl o něm. S ohledem na své znalosti o skutkovém stavu věci s tímto popisem nesouhlasíme, avšak vzhledem tomu, že rozhodnutí v trestním řízení nabylo právní moci, je třeba závěry soudů respektovat.

Ve smyslu ustanovení § 1982 občanského zákoníku je jednostranné započtení úkonem pouze jedné osoby a je účinné doručením započtení druhé straně. Je proto otázkou, zda vůbec může osoba, vůči níž je započtení směřováno, něco ovlivnit. Máme zato, že jakýkoli souhlas či nesouhlas se započtením již nemůže existenci a důsledky započtení ovlivnit. Započtení je buď platné, nebo nikoliv.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu plyne, že závadnost jednání pachatele má spočívat v tom, že umožnil provedení započtení tím, že vůči svému obchodnímu partnerovi - mezizasílateli - vůbec vytvořil dluhy, které mezizasílatel započtel vůči své povinnosti vydat dobírky. Zde se však domníváme, že je třeba odkázat na výše uvedené ohledně možnosti zániku pohledávek třetí osoby.

Výše popsáný názor Nejvyššího soudu je třeba vzít v úvahu jako realitu. Pozastavujeme se však nad tím, že takto má být postihována osoba, která má umožnit zadržení věci namísto osoby, která takto cizí věc - peněžní prostředky - zadržela.

Pokud by se závěr Nejvyššího soudu prosadil, mohly by jej využívat osoby k zadržování a zpeněžování věcí, které jim budou svěřeny, s odůvodněním, že osoby, které jim věci svěřily, jim dluží. Paradoxně by naopak mohly být postiženy osoby, které věci svěřily k opatrování.

Závěr

V souvislosti s trestným činem zpronevěry upozorňujeme, že v důsledku přístupu Nejvyššího soudu

může dojít k faktickému rozšíření trestní odpovědnosti pachatele, a to ve vztahu ke dvěma okolnostem. Trestné takto může být, že dojde k započtení pohledávky třetí osoby, která se samotného procesu započtení nijak neúčastní. A dále, trestně odpovědnou osobou může být nikoli osoba, která provádí vlastní započtení, nýbrž osoba, vůči které je započtení prováděno.

Nyní je však třeba vyčkat, zda Nejvyšší soud tuto svoji argumentaci potvrdí v dalších rozhodnutích.

Mgr. Jan Lipavský,
advokát

JUDr. Petr Kučera, Ph.D.,
advokát

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Daňová ztráta a její vliv na lhůtu pro stanovení daně](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Zaměstnanecké benefity dle ustanovení § 6 odst. 9 písm. d\) zákona o daních z příjmů v roce 2026](#)

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)